

Τα νέα διδαχτικά βιβλία της γλώσσας

Τα νέα βιβλία της γλώσσας αποτελούνται από:

- Το βιβλίο του μαθητή (περιέχει κείμενα, ασκήσεις, δραστηριότητες)
- Το βιβλίο του δασκάλου (προτείνει τρόπους αξιοποίησης του υλικού του βιβλίου του μαθητή)
- Το τετράδιο εργασιών (περιέχει ασκήσεις - δραστηριότητες και το σύνολο των ασκήσεων παραγωγής λόγου)

α **Βασική επιδίωξη** της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος είναι η ανάπτυξη των ικανοτήτων των μαθητών να κατανοούν και να παράγουν λόγο, προφορικό ή γραπτό προσαρμοσμένο στην εκάστοτε περίπτωση επικοινωνίας.

α **Η προσέγγιση** που προτείνεται είναι κειμενοκεντρική, δηλαδή μελέτη της γλώσσας όχι στο επίπεδο της λέξης ή της πρότασης, αλλά στο επίπεδο του κειμένου.

Κείμενα

Χρησιμοποιούνται αυθεντικά κυρίως κείμενα και εκπροσωπούν όλα τα είδη κειμένων:

- Αφηγηματικά
- Περιγραφικά
- Κείμενα με οδηγίες\εντολές\παρακλήσεις
- Επιχειρηματολογικά κείμενα

Δραστηριότητες

Υπάρχουν πέντε τύποι δραστηριοτήτων που είναι διαβαθμισμένες και μπορούν να γίνουν ατομικά, σε ζευγάρια ή ομαδικά:

- Νοηματικής και δομικής επεξεργασίας του κειμένου
- Παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου
- Γραμματικής (μορφολογίας και σύνταξης)
- Λεξιλογικές και ορθογραφικές ασκήσεις
- Δραστηριότητες αξιολόγησης

Παραγωγή γραπτού λόγου

Ανάλογα με την τάξη αλλάζει και έμφαση που δίνεται στην παραγωγή γραπτού λόγου:

- › Στην Α και Β τάξη η έμφαση είναι στην ικανότητα του παιδιού να διατυπώνει γραπτά νοήματα.
- › Στη Γ και Δ τάξη δίνεται έμφαση στην ικανότητα του παιδιού να επικοινωνεί γραπτά με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα.
- › Στην Ε και Στ τάξη η έμφαση δίνεται στην εξέλιξη του παιδιού σε συγγραφέα ικανό να απολαμβάνει το συγγραφικό του προϊόν, αλλά και τη διαδικασία σύνθεσης αυτού του προϊόντος.

Ο γραπτός λόγος περιλαμβάνει δύο στάδια:

- Την παραγωγή λόγου
- Την επεξεργασία του λόγου που παράγουν οι μαθητές, βλέποντας τον κριτικά, αν πέτυχαν τον επικοινωνιακό τους στόχο.

Γραμματική

Η προσέγγιση των βιβλίων είναι κειμενοκεντρική και όχι γραμματοκεντρική. Στο Δημοτικό Σχολείο το παιδί βρίσκει με πρακτικούς τρόπους γιατί και πώς χρησιμοποιεί τη γραμματική για να πει αυτό που θέλει, όπως το θέλει. Η γραμματική με αυτή την έννοια ονομάζεται Λειτουργική Γραμματική. Η γραμματική είναι το μέσο για να παράξει το παιδί αποτελεσματικό λόγο και να αντεπεξέλθει στις διάφορες επικοινωνιακές ανάγκες στη μετέπειτα ζωή του.

Ορθογραφία

Γίνεται νοηματοδότηση της ορθογραφίας με μηχανισμούς που εξηγούν τη σωστή γραφή της λέξης (ετυμολογία, σύνθεση, οικογένειες λέξεων).

Προτεινόμενες δραστηριότητες:

- Ομαδοποίηση των λαθών των παιδιών και κατασκευή μικρών κειμένων
- Κουτί της ορθογραφίας των λέξεων της ενότητας
- Γωνιά της ορθογραφίας, που περιλαμβάνει λεξικά, παιχνίδια με λέξεις
- Δημιουργία μικρής ιστοριούλας με τις λέξεις της ενότητας
- Παιχνιδόλεξα, οικογένειες λέξεων, διαγωνισμοί ορθογραφίας

Αξιολόγηση

Δίνεται νέος ρόλος στο δάσκαλο όσον αφορά την αξιολόγηση. Τα λάθη είναι αναπόσπαστο κομμάτι της μαθησιακής διαδικασίας και έτσι αποενοχοποιείται το λάθος. Οι μαθητές κάνουν αυτοαξιολόγηση με βάση δοσμένα κριτήρια.

Στο τέλος κάθε ενότητας η αξιολόγηση γίνεται σε τρεις άξονες: στην ορθογραφία, την κατανόηση κειμένου και τη γραμματική.

Εισηγήσεις της συντονίστριας του γλωσσικού μαθήματος

- Σε κάθε ογδοντάλεπτο να δίνονται ευκαιρίες για ανάπτυξη όλων των γλωσσικών δεξιοτήτων (ακρόαση, κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου – ανάγνωση, κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου).
- Στη διόρθωση του γραπτού λόγου να δίνεται έμφαση σε ένα σημείο από τα 11 σημεία αυτοαξιολόγησης κάθε φορά. Η διόρθωση των λαθών να γίνεται με μολύβι.
- Προετοιμασία του κειμένου από τους μαθητές από την προηγούμενη μέρα για καλύτερη αξιοποίηση του χρόνου.
- Προετοιμασία των μαθητών για την παραγωγή γραπτού λόγου με ερωτήσεις, σχεδιαγράμματα, λέξεις κλειδιά και αρχικές φράσεις, ανάλογα με το είδος του.
- Για το γλωσσικό μάθημα η διάταξη των θρανίων σε σχήμα Π, θεωρείται μια από τις καλύτερες.